

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Telmizu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih savodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročnike brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na tedensko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 1.20, za pol leta Kron 0.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in nekepe se ne vračajo. Naročnina, oglašila in reklamacije se pošiljajo na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik: **STEFAN GODINA**. Lastnik koncesije lista „Edinost“: **Nataniša Tiskarna „Edinost“** vpisana zadruga s omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor.

DUNAJ 22. — Poslanska zbornica je pričela prvo čitanje proračunskega provizorija.

Na razpravi o proračunskem provizoriju je najprej prevzel besedo finančni minister dr. Mayer, ki je prosil, naj zbornica vsprejme obe postavki posojila, to je 25-88 mil. za odplačilno rento in del svote 25-24 mil. za vojne svrhe. Nato so govorili posl. Grafenauer, Pachmann in Šmitka ter pravosodni minister Hochenburger, ki je odgovoril nekemu maloruskemu poslancu glede sedanje kazenske razprave proti maloruskim dijakom v Lvovu. Ko je govorilo še nekoliko govornikov, je bila seja zaključena ob 8-45 in odgodjena na jutri.

Obrambeni odsek.

DUNAJ 22. — Obrambeni odsek je na svoji današnji seji nespremenjeno vsprejel vladno predlogo, tičejo se ustanovitve c. kr. avstrijskega zbora doslužnih vojakov, nakar je odsek takoj pričel debato o rekrutnem kontingentu.

Bančni odsek.

DUNAJ 22. Bančni odsek je rešil danes člene bančnega statuta 1, 82 in 111. Odklonil je predlog posl. dr. Kramafa glede zastopstva narodnih manjšin v banki. Prav tako so bili odklonjeni predlogi posl. Choca, da bi se pri napravljanju bankovcev jemalo ozir na vse deželne jezike.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 22. Predsednik Kabos je priobčil odgovor predsednika italijanske zbornice na brzojavno čestitko ogrske zbornice. Prečitanje brzojavke je bilo vsprejeto z eljen-klici. — Finančni minister Lukacs je predložil zakonski načrt glede posojila prestolnice v znesku 270 mil.

Nato je zbornica nadaljevala generalno debato o proračunu.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 22. Po daljši debati, na kateri je prišlo med srbskimi in hrvatskimi poslanci do ostre polemike o konfesijonelnem vprašanju, je bil danes poleg poglavja „uk in bogocastje“ in „deželni muzej“ vsprejet tudi proračun notranje uprave.

Nadalje so bile vsprejete resolucije proračunskega odseka glede ustanovitve gimnazije v Bihaću in Travniku in trgovske akademije v Sarajevu, resolucija glede uvedbe turškega jezika kakor neobveznega učnega predmeta v više gimnazijske razrede, nadalje glede ureditve učiteljskih plač in najetja posojila za gradnjo ljudskih šol.

Znamenita je izlasti od muslimanske in hrvatske večine vsprejeta resolucija, naj se muslimanski otroci poučujejo v elementarnih šolah le v latinici. Nato je pričela zbornica razpravljati o poglavju „deželni zbor“.

Hrvatski ban v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 22. — Hrvatski ban dr. Tomašić je dospel semkaj in je posetil ministerskega predsednika, kateremu je poročal o političnem položaju na Hrvatskem in o zasedanju sabora.

Gibanje mornarjev.

REKA 22. Odposlanci tržaških stavkoječih mornarjev so došli danes sem, da bi pridobili za stavko mornarje tukajšnjih paroplovnih družb. Odposlanci so prišli

tudi na parnik „Psathory“, ki je last paroplovne družbe „Adrije“, da bi mornarje iste pregovorili, da se pridružijo stavki, a niso ničesar dosegli.

Bolgarsko ministerstvo odstopilo.

SOFIJA 22. Ministerski predsednik je izročil danes cesarju demisijo kabineta.

Prebivalstvo Avstrije.

DUNAJ 22. Po površnem vspehu ljudskega štetja znaša navzoče prebivalstvo v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru 28,567.898, to je, 2,417.100 ali 9-2% več nego leta 1900. Prebivalstvo je torej za 0-2% počasneje naraščalo, nego v desetletju 1890—1900. — V zadnjem desetletju je naraslo prebivalstvo v Trstu za 28-5%, v Istri za 16-9%, na Goriškem za 12-4%, Koroškem za 7-5%, Štajerskem za 6-5%, Kranjskem 3-3%, Tirolskem za 11% in Solnograškem za 11-5%.

Stolipinov naslednik.

PETROGRAD 22. „Birš. Vjedomosti“ javljajo, da prevzame dosedanji finančni minister Kokovcev ministersko predsedstvo in listino za notranje stvari. Njegov pomočnik Pokrovski bo baje imenovan finančnim ministrom.

Od druge strani se zagotavlja, da bo listnica za notranje stvari poverjena kijevskemu guvernerju Trepovu in da postane Sirinski Šimonov viši prokurator sinoda.

TURČIJA.

Abdul Hamid umrl?

SOLUN 22. Danes zjutraj se je razširil glas, da je bivši sultan, Abdul Hamid umrl. Ker je bila straža v zadnjem času poostrena, ni možno točno kontrolirati te vesti.

Dunaj 22. Peti oddelek industrijskega sveta je imel dne 21. t. m. sejo, na kateri je nadaljeval razpravo o eksportnem tarifu za paroplovni promet v Argentiniem in Braziliji, ki jo je na zadnji seji prekinil.

Kiel 22. Danes so v navzočnosti cesarja in cesarice spustili v morje vojno ladijo „Kaiser“.

Dunaj 22. — Najviše sodišče je danes razveljavilo obsodbo porotnega sodišča v Rovinju, ki je bilo nekega Petra Bolletina iz Galežana obsodilo na dvanajst let težke ječe, ker je ustrelil nekega kmeta, in njegovega sokrivca Chinalda na smrt. Najviše sodišče je obsodilo Bolletina na 4, Chinalda pa na 9 let težke ječe.

Sacramento 22. Kalifornski senat je vsprejel zakon, po katerem ne bodo smeli inozemci posedovati zemljišč.

Kristijanija 22. Na današnji seji stortinga je na razpravi vojnega proračuna povzela besedo tudi gospica Rigshat in je imela prvi svoj govor v stortingu.

Krvavenje v mirnem času.

—B— V moralno dolžnost vsaki vladi je: skrb za gospodarsko in kulturno povzdigo naroda. Vsaka vlada mora računati z običnim gospodarskim stanjem vse države. Davki, ki jih plačujejo državljani, morajo biti v razmerju s splošnim narodno-gospodarskim stanjem.

Vlada mora omejeati troške primerno finančijelni moči države. Državne izdatke moremo razdeliti v dve vrsti: v produktivne in neproduktivne.

Produktivni so izlasti: za šolstvo,

upravo, sodstvo, za podpiranje trgovine in gospodarstva itd.

O neproduktivnih smo že govorili: to so troški za militarizem.

No, danes nam je drug razlog potisnil pero v roko. V angleškem parlamentu se je vršila te dni debata o dovoljenju nabave za nove dreadnoughte.

Angleško državo štejejo med najindustrijskeje in kulturne države Evrope. Njene finance so v izbornem redu. Splošni gospodarski položaj je dober. Industrija in obrt se razvijata vedno bolj. Torej po svojem gospodarskem in finančnem položaju je Anglija prva država v Evropi. Te dni se je vršila — kakor smo že omenili — v angleškem parlamentu debata radi nabave novih „dreadnoughtov“. V to debato sta posegla tudi minister za zunanje stvari Grey in lord admiralitete Klenne. Oba govornika sta s skrbjo naglašala, da so ti izdatki preveliki za finančno stanje države! Ti izdatki da bi škodljivo delovali na finančno stanje, ker so državni izdatki itak že narasli od 744 milijonov na 1065 mil.

Minister za zunanje stvari je šel še dalje, naglasivši v svojem govoru, da oboroževanje velevali v sedanjem času ni nič drugega, nego krvavenje v mirnem času. Minister Grey je povedal čisto resnico, kakoršne se dandanes ne čuje tako hitro iz ust gospodov ministrov. Ob enem je bil sprožen predlog, naj se skuša doseči z Nemčijo sporazum v smislu, da bi ona in njeni zaveznici prenehale z oboroževanjem v sedanjem mirnem času, da se oboroževanje omeji. Anglija je ob enem pripravljena — ako Nemčija privoli v to — obvezati se, da preneha, oziroma, da omeji oboroževanje. Ta predlog Anglije kakor da jim je v Nemčiji dobro došel. Mero-davna oficijelna „Norddeutsche Allg. Zeitung“ je pozdravila ta predlog in mu pritrdjevala.

A pri nas? V ogrsko-hrvatskem parlamentu je bila stavišana interpelacija, ki je temeljila na gori omenjenih dejstvih. Na to interpelacijo je odgovoril ogrsko-hrvatski ministerski predsednik grof Khuen, ki je izjavil, da je pri nas oboroževanje — posebno po ojačenje mornarice — potrebno, da ohranimo svoj ugled na Jadranskem morju. Pri nas se torej kosajo naš ugled na Jadranskem morju in pa naše finance. Radi ugleda na Jadranu trpe državne finance.

Anglija in Nemčija — dve gospodarsko in kulturno močni državi — uમેવate „krvavenje v mirnem času“. Umevate, kaj pomenjajo davčne žrtve narodov; uvidjate, da to deluje škodljivo na vse gospodarsko stanje v deželi. Naši državniki pa so drugih misli.

Na obalah Adrije žive Hrvatje in Slovenci: v Dalmaciji, v Istri, na tržaškem ozemlju, na Goriškem in v hrvatskem Primorju. Pa kaj vidimo? Vidimo, da prebivalci teh pokrajin zaostajajo v narodno-gospodarskem in kulturnem stanju za drugimi pokrajinami monarhije. Vidimo, kolik odstotek analfabetov dajata Istra in Dalmacija.

Ali bo to mizerno stanje ob Jadranu morda povspeševalo ugled monarhije na tem morju?

Naglašamo vnovič, da nismo principijelni nasprotniki vsakemu trošku za povzdigo vojne mornarice, ker nismo slepi za dejstvo, da more biti tudi ta odlično

sredstvo razvoju industrije in obrtnije v prilog. Odločno smo proti temu, da se seza dalje, nego moreta to prenašati finančijelna moč države in gospodarski položaj prebivalstva in da pri tem trpi kulturni napredek narodov.

V prvi vrsti bi država koristila svojemu ugledu ob Adriji, da bi najprej — pa bilo tudi v milijoni — povzdignila gospodarstvo in šolstvo v teh pokrajinah. Tako naložen denar bi bil res produktiven v eminentnem smislu te besede, donasal bi velikih obresti in dobička, ki bi se izražal v zadovoljstvu in hvalečnosti do monarhije... A tako? Prebivalci ob Adriji bodo sicer gledali „dreadnoughte“, ali bodo tudi občutili svojo — gospodarsko in kulturno mizerijo: *krvaveli bodo tudi v mirnem času!!*

Bienenrthov položaj

ni ravno ugoden. Zdi se da se zbirajo zopet črni oblaki nad njegovim kabineto, ki med poslanci ne uživa posebnega zaupanja. Čas hiti, a Bienenrth še vedno nima zagotovljene večine za najnujnejše državne potrebe, t. j. trimesečni proračunski provizorij in 75 milijonsko posojilo. Zlasti ga skrbijo nemško-nacionalni Nemci, ki da si člani vladne večine, ne kažejo nič prave volje, da bi se pokorili Bienenrthovim zahtevam! V seji klubovih načelnikov, ki se je vršila včeraj, je Bienenrth napovedal ex-lex stanje za slučaj, da ne dobi potrebne večine. Sploh je položaj kabineta v današnji sestavi nevzdržljiv in dunajska „Mon-tagsrevue“ že napoveduje Bienenrthov padec.

„Information“ pravi, da izgleda sedaj kakor da se za bližnje tedne ni bati ničesar. Kontingent novincev in proračunski provizorij s posojilom bosta dovoljena. Tudi bančna predloga in proračun prideta pod streho in predloga o italijanski fakulteti bo rešena po Veliki noči. (Tu se spominja „Information“ minolosti, da označa hinavstvo Nemcev. Oni so bili, ki so demolirali italijansko fakulteto v Inomostu, a sedaj bi hoteli imeti monopol na prijateljstvo do Italijanov in bi hoteli uverjati, da so edino oni, ki so naklonili Italijanom fakulteto).

Ali rešitelji ministrov da so sedaj pridno na delu. Ministerstvo Bienenrthovo da jim že predolgo živi. Vendar pa meni „Information“, da ne strmoglavijo Bienenrtha.

Veliko pesimističnejše je situacija slikana v dunajskem poročilu praške „Union“. Proračunski provizorij mora zbornica rešiti že do petka, ker v soboto ne bo — radi praznika — ne plenarnih, ne odsekovih sej. To pa ni možno, ker v najboljšem slučaju bo računski provizorij v ponedeljek še le v odseku, vsled česar bi mogel priti v drugo čitanje v plenumu še le v torek, a v tretje v sredo. Potem mora še v gospodsko zbornico, ki ga utegne še istega dne vzeti v razpravo. Čuje se, da si hoče predsedstvo pomagati z večernimi sejami, ki pa navadno ne prinašajo nič dobrega. Ali sila je velika, kajti — če ne bo proračun rešen do 31. tekočega meseca — nastane stanje ex-lex. V tem slučaju bi moralo ministerstvo demisijsionirati.

Tega sicer baron Bienenrth ne stori, vsakako pa je to zopet žalostno spričevalo o delazmožnosti njegove večine. In s tako večino hoče baron Bienenrth — tako vsklika „Union“ — sklepati nove davčne zakone!!!

„Vsekakor je moja volja,“ je povzela baronica odločno, „in potrebno je tudi, da greš. Mari hočeš preživeti svoje mlade dni v tej puščavi? V samotni zamira duha, med svetom se razsvetlja in razpenja svoj kril. Torej, kedar pojdevi?“

„Po Božiču. Do takrat hočem vse urediti v svoji zagrebški hiši.“

„A jaz pojdem že prej!“ je rekla baronica. „Sedaj je zrak čist v Zagrebu. Grof Althan in njegova komisija je zapustilo naše mesto. Hvala Bogu, da je že enkrat konec tej sramoti.“

Gita ni rekla nič. Althanovo ime jo je spominjalo na njeno nesrečo s Kristofom. „Stjepana Domjanica so obsodili na dosmrtno ječo na Spielbergu.“

Gita je dvignila glavo in pogledala baronico, ki je za hip prenehala.

„Dokazali so mu, da je hujskal kmete, da je imel z njimi in z Vlahi v varaždinski Krajini dogovore, in naposled, da je delil s kmeti reči, ki so bile ukradene gospodi.“

„Nesrečnik!“, je izustila Gita tiho.

„Njegova izdajalca sta se premetila radi Preseke“, je nadaljevala baronica. „To je vzel cesarski fiškuš. Kakoršno delo, takšno plačilo.“

(Pride še.)

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomić. Poslov. Štefan Klavs.

Brez moči se je pokorila svoji usodi. Minola sta dva meseca, da je prebolela prvo, največje bol za ljubljencem svojim in pomirila se je, da je mogla misliti na svoje gospodinjstvo. Giti ni hčerki sta opazili, da se z materjo godi nekaj izrednega, a nista vedeli, kaj. Čeprav je Jelena slutila, da se gre za Kristofa. Zakaj ni nič več prihajal k njim, in še več, zakaj mati ne govori nič o poroki, za katero je bila že povsem pripravljena?

Naposled se je odkrila tudi ta tajnost, in tako sta izvedeli tudi Giti in hčerki. Magdaleni je bilo vseeno, Jeleno pa je ta novica razveselila. V njeni glavi se je porodila smela misel, katere se ni upala nobenemu povedati. Ta misel je bila sedaj njena najmilejša zabava. Skoro dozori in se pokaže javno.

Baronica je preživela prve dneve, ko se je Gita ločila od svojega zaročenca, v Zajezdu, odkoder je vsaki dan obiskavala Gito, čeprav je videla, da jo Gita hladno vsprejme. To je vendar ni odtujilo od Gitiine družbe. Vedno je pazila na vdovo z bistrim očesom. Bala se je, da jej Gita ne pokvari računa, pa bi se za njenim hrbtom na tajno družila s Kristofom.

Gitiina žalost ni dosti ovirala baronice, da ne bi pripovedovala Giti, kako po vsej deželi širte Domjanice radi izdaje svojega brata. „Dobro sem prorokovala,“ je rekla baronica Giti, ki je molče stala, „kaj se zgodi. Najbližnji sorodniki nočejo nič slišati o njih, sosedje zapirajo vrata pred njimi, vsi beže od njih. Osamljeni so kakor kužni ljudje. Kanonik Pogledič, najbližnji sorodnik, jim je sporočil, da onadva ne živita nič več za njega. Banov namestnik ju ni hotel sprejeti, v županijske skupščine se ne upata iti, boječ se, da ju ne vržejo ven. Vse je, kakor sem takrat govorila. Še celo oni, ki so se jezili na Stjepana, obžalujejo njegovo usodo in proklinjajo črno delo izdajic.“

Tako je tudi v resnici bilo; baronica ni dosti pretiravala, ko je pravila Giti, v kakšnem položaju živita Ipnacij Domjanic in njegov sin Kristof.

Gita je žalostno poslušala pripovedovanje, ki ni želo sadu. Še tem bolj je obžalovala usodo svojega, njej namenjenega zaročenca, o katerem je bila prepričana, da je nedolžen. Vendar so baronice besede toliko vplivale nanjo, da se ni na skrivaj poročila s Kristofom, kakor je bila nameravala.

Ko je minula jesen leta 1756 ter se pričela zima, je opazila baronica na Giti, da postaja vedrejša. Zdelo se jej je, da je prebolela svojo izgubo za Kristofom, da je vselejša in da hoče iti v družbo. Baronica je poskusila popolnoma ozdraviti Gito in izbristati zadnjo sled ljubezni do Kristofa v njenem srcu.

Ko jo je nekoč obiskala, je pričela naslednji pogovor:

„Draga Gita“, je govorila baronica z blagim glasom, kolikor je pač mogla, „ti si dosedaj dovolj tugovala in se odtujevala svetu. Dnevi minevajo in človek mora misliti na prihodnost. Čas je, da se pokažeš zopet svetu, da ve, da si še živa in da hočeš še živeti. Svetujem ti, da idiva v Zagreb, da tam odpreš svoj dvor družbi, kakor takrat, ko je bil še živ tvoj mož.“

„Ne veseli me, če pa je tvoja volja, grem,“ je odgovorila Gita ravnodušno.

Dnevne novice.

Albanija pod črnogorskim suverenstvom? Iz Cetinja: Veliko senzacijo vzbujajo članek črnogorskega uradnega lista „Cetinjski Vjestnik“, v katerem zagovarja misel, da se Albanija pretvori v avtonomno državo pod črnogorsko suvereniteto.

Prebivalstvo Indije. Iz Kalkute poročajo, da ima Indija po površnem ljudskem štetju 315 milijonov prebivalcev.

Nove občinske volitve v Ljubljani se bodo vršile dne 23. aprila t. l. Poslovalo bo dvanajst volilnih komisij.

Jupe - culotte v državnem zboru. — Predvčerajšnjim je prišla v kuloare poslanske zbornice neka dama v hlačnem krilu. Ko so to poslanci izvedeli, je večina zapustila zbornico in šla občudovat damo, tako, da je bila zbornica skoraj prazna in seja malone nesklepčna. Še le, ko so rado-vedni poslanci napasli svoje oči, so se spomnili svoje poslanske dolžnosti in zopet odhiteli v dvorano.

Spor med Rusijo in Vatikanom. — Iz Petrograda javljajo: Ministerstvo za notranje stvari, ki se bavi tudi z odloki rimske kurije v katoliških stvarih, je izjavilo državnemu tajniku kardinalu Merry del Valu, da za Rusijo v obče niso obvezne nikake odloke in dekreti Sv. Stolice, ki niso potrjeni od carja.

Iz tega je razvidno, da se je spor med Rusijo in Vatikanom, ki že več časa obstaja, s tem odgovorom ministerstva za notranje stvari še poostрил.

Domače vesti.

Odlikovanje. Ravnatelj glavnih skladišč dvorni svetnik Jurij Minas je dobil kom-turski križec Fran Josipovega reda.

Promocija. Gospod Aleksander Pri-možič sodni praktikant je bil 22. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Čestitamo!

Nov notar. — G. Tomo Šorli je ime-novan notarjem v Podgradu.

Česa „Slovenec“ ni poročal! O slavnosti posvečenja tržaškega škofa mons. dr. Karolina je prinesel Slovenec brzojavno poročilo, v katerem omenja razne podrobnosti in naglašja, da so bile na slavnosti zastopane vse oblasti z namestnikom princem Hohenlohe na čelu in da je bil navzoč tudi župan Valerio. Niti z eno besedo pa ne omenja, da je bil zastopan tudi klub sloven-skih svetovalcev oziroma poslancev. O vzroku temu molku, oziroma preziranjju ne treba mnogo ugibati, ako se spominjamo, kako je skušal „Slovenec“ tudi imenovanje novega škofa izrabljati proti nam in v svoje strankarske svrhe. Tudi ta „Slovenec“ molk govori svoj govor.

Vspričo resnih dogodkov — smešni ljudje! Doslej je veljal običaj, da so si tržaški gasilci sami določali ali izbirali gledališča, oziroma zabavišča, kjer so imeli vršiti službo. S to uredbo so bili z ene strani gasilci jako zadovoljni, a z druge strani pa ni služba nič trpela. Sedaj pa je poveljstvu gasilcev naenkrat prišlo na misel, da odpravi to uredbo in poveljstvo samo koman-dirira gasilce na posamična zabavišča. In zakaj se je uvedla ta sprememba? Med gasilci je nekaj ljudi slovenskega rodu, ki sicer ne delajo slovenske politike, a vendar niso še pozabili svojega materinega jezika. Poveljstvo mestnih gasilcev je izvedelo, da ti gasilci slovenskega rodu, ko prihajajo vršiti svojo službo v „Narodni dom“, ne skrivajo svojega znanja slovenskega jezika in da celo izgovarjajo včasih kako slovensko besedo. To je seveda v očeh gospoda komandanta velika pregreha, ker se s tem spravlja v nevarnost italijanstvo zbora gasilcev in s tem — italijanstvo slavnega magistrata.

Da se ne bi zapazilo, kam pes taco moli, je poveljnik gasilcev izdal ukaz, da od sedaj naprej bo le on določal za gledališča posamične gasilce. Poizvedel je tudi natanko, kateri gasilci znajo slovensko in je zaznamoval v izkazu vse Slovence z rdečo piko in sedaj strogo pazi na to, da noben gasilec, ki zna slovenski, ne prihaja v „Narodni dom“.

In tako je italijanstvo Trsta, ki mu je pretela veliko nevarnost, zopet enkrat — rešeno.

S to spremembo je poveljnik manifestiral ne le, kako zagriženi so gospodovalni Italijani, ampak tudi, kako malenkostni in najivni so postali v tej svoji zagriženosti. Ne, italijanstvo Trsta ni s to odločno spremembo prav nič rešeno, ampak — osmešeno! Kako najivni so vendar! Bilo je vse drugačnih dogodkov, nego je kaka slovenska beseda iz ust mestnega gasilca v slovenskem lokalni, ko so nam (na videz vsaj) z veliko večjo ogorčenostjo na bleste-čih transparentih — naj se le spominjajo večera, ko so nam iztrgali in izslepili Nabergojev mandat — kilcali: Amen! V nadaljnji naš razvoj po letu 1897 pa po-menja krvavo ironijo za tisti njih „amen“! Kakor da je prokletstvo nad našimi Italijani, da ne morejo in ne znajo crpiti nikakega pouka iz dogodkov — in da ravno oni ne umejo na naši strani sile tiste narodne

ideje, ki je dovela do trumfa veliko epopejo osvobojenja in ujedinjenja Italije. Ravno zgo-dovina jim govori, da malenkostna proganjanja ne udušujejo velike ideje, marveč še podžigajo njene apostole. Naši Italijani pa si še vedno utvarjajo, da naše narodno gi-banje je le delo dveh treh „mestatorjev“, da so proti temu gibanju storili bog ve kaj s tem, če kakega gasilca ne puščajo v „Narodni dom“, da si torej domišljajo, da zaustavijo kolesa velikih dogodkov s tem, da mečejo pod kolesa slamice.

G. poveljnik je drastično dokazal, da v italijanskem taboru stoji nasproti resnim dogodkom — smešni ljudje!

Iz tabora jugoslovanskih železničar-jev. Slovenska priloga k zadnjemu izdanju „Casopisa češkega železniškega uradništva“ javlja, da je ta priloga nehala izhajati. Po-tem piše, da se je društvo jugoslovanskih železniških uradnikov zjedini-lo z „Zvezo ju-goslovanskih železničarjev“, da jim bo od-slej skupno glasilo list „Jugoslovanski želez-ničar“, ki ga „Zveza“ že izdaja. S tem je storjen prvi korak k fuziji obeh jugoslov-an-skih železničarskih organizacij. Dotlej bodo članki „Društva jugoslovanskih železniških uradnikov“ ločeni v posebni rubriki. Čim bo fuzija izvršena, dobi list drugačen način urejevanja. Gori omenjena slovenska priloga pozivlja:

Danes, tovariši, Vam zadnjikrat govo-rimo s tega mesta. Ob tej slovesni priliki Vas lepo prosimo, da bi posvečali svojem-u novemu glasilu mnogo pozornosti in da bi je podpirali s stvarnimi dopisi strokovne vsebine. Nam vsem skupaj mora biti v čast in velik ponos, da imamo jugoslovanski železničarji svoje stanovsko glasilo. Če se bomo vsi tega zavedali in bomo vravnava-li po tem tudi svoje postopanje, bo to dobro za list in za nas vse.

Iz torbe. Pišejo nam: Napotil sem se bil na „pogreb“ princa Karnevala v Ške-denj. „Slovenost“ sama me sicer ni mnogo zanimala in tudi ne originalna godba, ki je pred „sprevedom“ svirala vesele koračnice. Opazoval pa sem marsikaj, kar mi ni uga-jalo. Ozlovoljilo me je, ko sem čul, kako so dekleta, ki po naših mestnih ulicah sloven-ski govore, v Škednju pod noč v gručah prepevala italijanske pesmi. To mi ni hotelo v glavo, da se kaj takega godi v rojstnem kraju slovenskih narodnih popevk.

Potem so me zanimali nadpisi nad tr-govinami. Po teh bi moral soditi, da je vsem desetim trgovcem doma od kje iz Kalabrije. Trpka beseda mi sili v pero.

Sel sem v kinematograf „Adrija“. Tu vlada na prvem mestu italijanščina. Našel sem notri znanca-domačina, ki mi je pripo-vedoval marsikaj zanimivega. Prej je imel ta kinematograf Slovenec, ki so ga mnogo na-padali (tudi v „Edinosti“) ter mu pošiljali razna anonimna pisma radi italijanskega na-pisa. Sedaj pa, ko je kinematograf prodal nekemu Lahu, so ravno oni anonimni pisci (ali njih anonimnost je postala nekako javna) med najpridnejšimi obiskovalci onega pod-jetja! Slovencu polena pod noge — Laha pa podpirajo!

Krenil sem v gostilno „Gospodarskega društva“. Prišel sem k omizju nekakih sta-rejšin. Pogovor se je sukal o raznih pri-re-ditvah v našem „Narodnem domu“. V raz-govor je prišel tudi ples svetojakobške mla-dine. Tu pa je menil nekdo, čemu da je tega treba bilo! Tudi njim da je mladina poslala 5 vstopnic, ali vrnili da so jih, ker nimajo za to nikakega fonda. Ogrel me je, kajti omenjena prireditel je bila na korist podružnice družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. Ker se nisem hotel prerekat, sem raje odšel z — dolgim nosom.

Šolske počitnice. Minister za nauk je odredil, da se poletne počitnice na srednjih šolah, dekliških licejih, moških in ženskih učiteljskih, trgovskih in navtičnih šolah pri-čno s 16. julijem in da bodo trajale do 15. septembra. Da pa se zadobi časa za zre-lostne vsprejemne in izpite privatistov ter iz-vršenje družih zaključnih del, zadnje 10 dni ne bo pouka in bo zaključna služba božja na prvi ali drugi teh 10 dni. Počitnice bodo torej trajale okroglo 10 tednov. Velikonočne in binkošne počitnice ostanejo nespreme-njene.

Za ljudske in meščanske šole v krajih, kjer se nahajajo navedena viša učilišča, ima čas glavnih počitnic pasti v isti čas.

Glede uvodoma navedenih kategorij šol nameruje naučni minister odrediti:

1) Na tistih šolah, kjer po veljavnih predpisih trajajo božične počitnice od 24. decembra do 1. januarja, tudi dne 2. ja-nuvarja ni šole.

2) Prvi semester se ima na onih šolah, kjer pričenja šolsko leto 16. septembra, za-ključiti zadnjo soboto pred 16. februarjem. Drugi semester začenja z naslednjo nedeljo, vendar v ponedeljek še ni šole.

Ta red za počitnice je izdan za šolsko leto 1911—1912. Vendar se namerava od prihodnjega leta dalje to uredbo trajno uve-ljaviti.

„Slovanska Čitalnica“. Zadnji zabavni večer letošnjih zimskih prireditev „Slov-an-ske Čitalnice“ v Trstu se bo vršil kakor že objavljeno, jutri v petek dne 24. t. m. in sicer z jour-fixem.

Kakor dosedaj, preskrbljeno bo tudi na tem večeru z bufetom, pri katerem nam po-streže naše vrle in požrtvovalne dame. Ob-težji priliki opozarjamo p. n. društvenike, da se za to prireditev ne bo razpošiljalo po-sebnih vabil; vstop je dovoljen vsem čla-nom in po njih uvedenim gostom. Odbor.

Čudež moderne tehnike. Govoreča glava iz voska. Včeraj smo imeli priliko, ogledati si aparat, ki je pravi čudež na polju moderne tehnike. „Occultus“ se ime-nuje navadna človeška glava iz voska, ki govori, poje in žvižga, kakor človek in daje tudi odgovor na vsakovrstna vprašanja in v raznih jezikih. Govoreči aparat, ki je seveda v zvezi z glavo, je izredno komplicirano delo, ki mora vzbuditi zanimanje vsakega izobraženca. Ta govoreča glava tvori go-tovo vrhunec mehanične umetnosti. Vsaka sleparija je izključena, ker deluje aparat na vsakem mestu v dvorani. Iznajditelj se je etabliral v prostorih bivšega kinemato-grafa Spina na Acquedottu.

Vstopnina je izredno nizka in stane samo 30 stot.

Gibanje pekovskih delavcev. — Stro-kovna organizacija pekovskih delavcev je poslala na pekovski zadrugo spomenico s sledečimi zahtevami: Ustanovile naj bi se tri kategorije delavcev. V prvo bi spadali delavci tistih pekarn, ki porabijo nad 200 litrov vode na dan, v drugo delavci pekarn, ki porabijo nad 100 litrov, a v tretjo, kjer se porabi manj nego 100 litrov dnevno. Mezda za prvo kategorijo naj bi bila: I. de-lavci kron 40 na teden, II. delavci 36—38 kron, prvi pomočniki 28, drugi 26, tretji 24 kron na teden. — Druga kategorija: I. de-lavci 38 kron, II. delavci 34—36, pomoč-niki 28 kron. — Tretja kategorija: I. de-lavci 36, II. delavci 34, pomočniki 28 kron.

Razun tega obsega spomenica razne manjše poboljške in zahtev po osemurnem delavniku. Predvčerajšnjim se je vršil shod pekovski-zadruge v svrhu sklepanja v tej zadevi. Predsednik Vincenc Škerk je zborovalcem razložil zahteve delavcev, ki so bile na predlog zadržnika Lokarja odbite a limine. Zastopnik organizacije Kermolj je izjavil, da delavci sprejmejo boj, a odgovornost za škodo, ki bo nastala iz tega, naj nosijo go-spodarji. G. Lokar je odvrnil, da je gospo-darjem absolutno nemogoče ustreči tem zahtevam, ki presegajo meje možnosti. Ako bi se to zgodilo, bi trpelo občinstvo, ker bi bili gospodarji prisiljeni zvišati cene kruha. Kakor že omenjeno je zbor soglasno odklo-nil zahteve delavcev, nakar so Kermolj in drugi delegatje zapustili dvorano.

Stavka mornarjev. Včeraj predpoludne so imeli stavkujoči mornarji shod, na kate-rem je dr. Puecher naznanil, da so brodo-lastniki pripravljeni stopiti v pogajanja. Dr. Puecher, strokovni tajnik zveze svetovnih delavcev Remišček in Chiussi so smetovali stavkujočim, naj se vrnejo zopet na delo. A ti nasveti so bili sprejeti z velikim krikom. Zborovalci so sklenili enoglasno, da vstra-jajo v stavki.

Parnik „Lovrienac“ društva „Ragusea“ je odšel včeraj s kapitanom, enim poročni-kom, dvema strojnima častnikoma in enim krmilarjem, brez mornarjev in kurjačev. — Krmilar je dvignil sam sidro. Parnika „Blo-kovo“ in „Sultan“ „Dalmatie“ sta odšla z močno skrčenim moštvo. Tudi nekateri drugi parniki so odpluli z malim številom moštva.

Ljudski koncert z velezanimivim vspo-redom priredita veselični odsek N. D. O. in Št. Jakobška Čitalnica v soboto dne 25. t. m. v dvorani „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu na čast gostom N. D. O. Začetek ob 6. uri zvečer. Sviral bo vojaški orkester. Po kon-certu se bo vršil komerz. Upamo, da se tudi naša inteligenca udeleži tega koncerta, da položi mali dar v korist podpornega fonda N. D. O. in šentjakobški Čitalnici.

Z Opčin pri Trstu. (Pomotoma za-kasnelo). Podružnica Z. J. Ž. na Opčinah se najtopleje zahvaljuje vsem onim, ki so ko-ličkalj pripomogli, da se je naš prvi ples tako dobro obnesel. Posebno se zahvalju-jemo Sokolu, gg. trgovcem, gostilničarjem, „Zvonu“ in „Dramatičnemu odseku“ ter vsem posamičnim osebam, ki so nas poča-stili s svojim obiskom. Odbor.

Odhod 20. poljskega lovškega bata-lijona. V torek zjutraj je s posebnim vla-kom odpoval iz Trsta 20. poljski lovski batalijon na svoji novi posadni mesti Sv. Lucijo in Tolmin. Batalijon je prišel v Trst leta 1906 iz Judenburga.

Slavnostno gledališčno predstvo na čast jugoslovanskih delegatov priredi „Dramatično društvo“ prihodnjo nedeljo, dne 26. marca ob 8. uri zvečer. Vprizore sve-tovnoznan tragedijo v 5 dejanjih od W. Shakespeara: „Beneški trgovci“. — Pred predstavo krasnoslovi režiser gosp. L. Dragutinović. — Člani NDO dobe že od petka naprej vstopnice v uradu NDO (ulica Lavatoio 1, I.)

Hlačno krilo se še vedno pojavlja tu pa tam. Prodrlo ni še menda nikjer. Minolo nedeljo se je v Inomestu pri promenadnem koncertu prvič pokazala v jupe-culotte. Ob-činstvo se je vzdržalo vsakih demonstracij. Slabše se je godilo neki dami v Zagrebu, ki je tudi prišla na koncert v hlačnem krilu.

Prišlo je do velikanskega hrupa, zlasti, ker se je na tisoče broječe občinstvo razdelilo v dve stranki. Eni so žvižgali, drugi pa aplav-dirali. Slednjič je zadobila demonstracija tak obseg, da je dama morala bežati pred mno-žico v stanovanje poslanca Iviča. Še-le po preteku ene ure je nastal zopet red in dama je skozi drug izhod zapustila hišo.

Tržaška mala kronika.

Poskušena samomora. Josipina For-nasaro, stara 26 let, stanujoča v ulici Ant. Canova 14, je včeraj ob 2. po noči izpila dozo karbolne kisline. Zdravniška postaja, ki je prišla še pravočasno na pomoč, jej je rešila življenje.

— Humbert Haberl, star 29 let, iz Ce-lovca, vslužben pri čistilnici riža, je včeraj skočil iz okna svojega stanovanja, ulica Altana št. 4, v spodnje dvorišče. Zlomil si je nogo. Odvedli so ga v bolnišnico. Storil je to baje radi nesrečne ljubezni.

Sin proti materi. Henrik Paulin, star 28 let, težak iz Trsta, je že večkrat nasilno postopal proti lastni materi. Predsinočnjem se je vinjen vrnil domov in je brez razloga začel tepsti svojo 11-letno sestro. Drugi njegov brat je priskočil sestri na pomoč. Nastal je sedaj velik pretep. Letali so razni predmeti po zraku; čevlji je zadel svetiljko in jo razbil. Potem je planil tudi proti ma-teri in jo tako neusmiljeno pretepel s pestjo po licu, da je bila vsa krvava. Mati, da se brani, je vrgla skledo proti sinu, ki ga je ranila pod očesom. Slednjič so posegli vmes nekateri sosedje, ki so storili konec rabuki. Cedni sin je bil aretiran.

Loterijske številke, izžrebane dne 22. marca 1911:

Brno	49	30	33	55	29
Inomost	48	65	61	44	6

Koledar in vreme. — Danes: Viktorin muč. — Jutri: Guidon sp.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 16° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

— Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Zmerni vetrovi. Temperatura mila. Bolje vreme ali ne stanovitno.

Društvene vesti.

Tržaška krajna skupina poštinih in brzojavnih uslužbencev priredi danes ob 7:30 uri zvečer v prostorih restavracije „Al Telegrafo“, ulica Squero nuovo 15, j a v e n s h o d s e sledečim dnevnim redom: 1. Vračunanje začasne službene dobe in 35-letno službo. 2. Zavzetje stališča napram službeni pragmatiki, in zjednačenje selskih pismonoš z državnimi. Tovariši! Vdeležite se tega shode vsi. Odbor.

Pevsko društvo „Trst“. Danes pev-ska vaja za I. in II. bas. Gg. pevci naj pri-dejo točno ob 8. uri. — V petek skupna vaja za moški zbor.

„Tržaško podporno in bralno društvo“ uljudno vabi gg. odbornike in njih namestnike k važni odborovi seji v petek 24. t. m. ob 8. uri zvečer.

Nar. del. organizacija.

V nedeljo, dne 26. marca t. l. bo ob 10. uri predpoludne v gledališni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu

velik manifestacijski shod.

Nastopili bodo govorniki iz Dalmacije, Istre, Goriške in alpskih dežel.

Nar. del. organizacija priredi o b č n i z b o r delavcev iz Lloydovega arsenala v petek, dne 24. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih NDO pri Jakobu.

Naše gledališče.

V soboto popoldne ob 4. uri se upri-zori svetovnoslavna Lotharjeva komedija

„Kralj Harlekin“

Ta komedija je izredno ugajala in splošna želja je bila, naj bi to izborna komedijo ponovili.

Zvečer se uprizori poslednjikrat melo-diozna Straussova opereta

„Valčkov čar“

z gostom v vlogi „Nikija“. Nastopi namreč mladi pevec in igralec, g. Rudolf Pany član srbske opere v Belemgradu.

* * *

V nedeljo popoldne ob 4. uri se po-novi po daljšem premoru opereta

„Mamzelle Nitouche“

To bo drugo in zadnje gostovanje g. R. Panija z gospico Janovo v glavni vlogi. Ta opereta je splošno ugajala ter je želja obiskovalcev bila, naj se ponovi.

* * *

Zvečer ob 8. uri pa bo slavnostna pred-stava N. D. O. Uprizori se Shakespearjeva drama

„Beneški trgovec“.

Malo je iger imelo tako lep vspéh ka-kor ravno „Beneški trgovec“, vendar se ne ponovi več ker v kratkem pride na vrsto Planquettova komična opera

„Kornevilijski zvonovi“.

Velikanski dohod zadnjih novosti pomladan. blaga **Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.**

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes šestič Wagnerjeva opera „Mrak bogov“.

POL. ROSSETTI. Danes opereta „Hans, godec na piščala“ od Gaune-a.

EDEN. Varijetetna predstava.

Izpred deželne sodišča.

Lovski oblastnež.

V torek se je vršila pred tukajšnjim deželnim sodiščem glavna razprava proti obtožencema Grandič in Cerkevnik iz Dan pri Divači radi zločina javnega nasilstva.

Razpravi je predsedoval deželni sodni svetnik dr. Stegü, obtožbo je zastopal namestnik državnega pravdnika Tomičiča, a obtoženca je branil dr. Rybář.

Povod k obtožbi je bil sledeči: Peter Savini, ki išče v neki jami blizu Dan prehistorično orožje, je imel navado jemati svojo puško s seboj, kadar se je podal na delo. To pa je jezilo znanega odvetnika Perco-ta, ki ima lov v zakupu. Prepričan, da sme v Danah samo on in njegova družba puško nositi, je dal poljskemu čuvaju Skoku ukaz, naj Saviniju puško enostavno odvzame. Skok je nato Savinija blizu jame čakal in zavpil: „Puška je moja, izročite jo!“ Ako-ravno je Savini pokazal orožni list in opozoril, da se nahaja na javni cesti in ne na „gmajni“, ni Skok odnehal in zahteval, naj se mu pokaže, ali je puška nabasana. Savini je puško odprl, a to je Skok porabil, da je hitro prijel za puško. Ker je Savini ni hotel izpustiti, je Skok začel s silo vleči puško k sebi, tako, da se je jermen raztrgal. V tem je pristopil eden Savinijevih delavcev, Cerkevnik, in opominjal Skoka, naj puško pusti, ko se vendar nič slabega ne dela. Prejel je tudi za puško, na kar jo je Skok izpustil. Blizu stoječi drugi delavec Grandič ga je vprašal, zakaj dela take sitnosti, ko vendar ni prej nikdar Savinija nadlegoval. Na ta povsem nedolžni opomin je Skok odgovoril s tem, da je snel svojo puško z ramena in pomeril na Grandiča. Zapazivši nevarnost, ki vsem preti, je Cerkevnik hitro potisnil cev Skokove puške proti tlom in s tem preprečil vsako nesrečo. Šele na to se je Skok oddaljil.

Ta dogodek, ki je bil na razpravi v tej obliki potrjen od zaslišanih prič, je pa Skok prijavil dr. Perco-tu tako, kakor da je bil on napaden in celo na desni roki ranjen. Dr. Perco je pa stvar prijavil sodišču v Sežani, kjer je Skok izpovedal, da mu je hotel Cerkevnik iztrgati puško iz rok in ga pri tem na desni roki ranil, a Grandič da ga je prijel za rame in ga suval in tresel.

Vsled tega je državno pravdnništvo vložilo obtožbo radi zločina javnega nasilstva, ker sta se b a j e Grandič in Cerkevnik pregrešila proti oblastni osebi, lovskemu čuvaju.

Na torkovi razpravi sta obtoženca pripovedovala stvar, kakor je goričopisana in še dostavila, da jima je Skok na novega leta dan v Kačičah rekel, naj držita ž njim, da bosta potem oproščena, ako bi pa držala s Savinijem, da bosta obsojena.

Skok je svojo izpovedbo na razpravi popolnoma spremenil. Trdil je namreč, da je Grandič prijel za puško, a Cerkevnik da ga je tresel za rame in je ostal pri svoji trditvi tudi, ko se mu je prečitala njegova prejšnja izpoved.

Se bolj osupnila pa ga je njegova izpoved, da je bil na levi (in ne na desni) roki ranjen. Pri tem je vstrajal tudi, ko se mu je povedalo, da je v zdravniškem spričevalu konstatirana neka rana na mezinici desne roke. Pogovora v Kačičah se Skok ni hotel spominjati.

Zaslišane so bile potem na predlog branitelja dr. Rybářa štiri druge priče, ki so vse potrdile, da je pač Skok zelo silovito nastopal, njega pa da se ni nihče dotaknil. Posebno zanimiva je bila izpovedba Petra Savinja, ki je izjavil, da mu je dr. Perco, pri katerem se je pritoževal radi odurnega čuvajevega nastopa, rekel, da je imel čuvaj prav, in da ga je pozval, naj mu plača 170 K odškodnine, v katerem slučaju hoče on (dr. Perco) posredovati pri sežanskem sodniku, ki da je njegov dober prijatelj, da se preiskava, ki je bila že vsled njegove ovadbe, začela, ustavi. On (Savini) ni hotel nič plačati, ker je to smatral za izsilovanje, no, dr. Perco mu je na to še poslal pismo, v katerem je svojo zahtevo in grožnjo ponavljal. Dotično pismo je bilo na obravnavi prečitano.

Te izpovedbe so napravile tak vtis, da je zastopnik državnega pravdnništva g. Tomičič po zaslišanju prič vstal in izjavil, da odstopi od obtožbe. Posledica tega je bila oprostilna razsodba).

Epilog k avtomobilistični nesreči.

Predvčerajšnjim se je pred deželno sodnijo proti 27-letnemu šoferju Albinu Jakobu vršila kazenska razprava radi znane avtomobilske nesreče, ko je v noči od 19. do 20. m. m. zavezil Eggerjev avtomobil v kanal. Jakob je bil obsojen v petmesečno ječo.

Gospodarstvo.

—b— Novi premogovnik na Hrvatskem. V Garešnici na železniški progi Banovajruga—Pakrac so odkrili nov premogovnik. Kr. rudarska oblast smatra ta premogovnik sposobnim za eksploatacijo in je dovolila prodajo premoga.

—b— Mestna hranilnica in zastavljalnica v Zagrebu. Mestni svet zagrebški je sklenil v zadnji seji ustanoviti „Mestno hranilnico in zastavljalnico“. Mesto Zagreb jamči z vsem svojim premoženjem za sigurnost podjetja.

DAROVI.

— „Dramatičnemu društvu v Trstu“ je podaril gospod Makso Antić ravnatelj „Jadranske banke“ 40 kron. — Srčna hvala!

— Namesto venca na krsto pokojne gospe Marije Sancin-Drežar darujeta gg. Ernesta Sancin-Drežar in Valentin Vouk vsak po 5 kron škedenjski podružnici sv. C. in M.

— Za Ciril-Metodov ples so nadalje darovali: gg. Ernest Perhauč Trst 6 K, Viktor Vessel Trst 20 K, Dragotin Podreka Trst 4 K, Čitalnica Sežana 10 K, Anton Braković Trst 5 K, Peter Zink Volosko 8 K, N. Mihaljevič Split 2 K, g. a. Anica Nachtigall Trst 4 K, V. Košir Sv. Ivan 4 K, dr. Just Pertot 20 K.

— Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu daruje gospa Pina Babič 2 K mesto zahvale za voščila k njenemu imendanju. Iskrena hvala! Denar hrani predsednik.

Vesti iz Goriške.

Iz Zgonika. Dne 19. marca t. l. je bil v zgonski šoli roditeljski sestanek, katerega se je udeležilo obilo očetov in mater. Domači učitelj je govoril o vzgoji mladine kake trideset ure. Tuk. posestnik, Ivan Guštin, se je zahvalil predavatelju v imenu navzočih starišev na podanih naukih, navodilih in pojasnilih. Konečno je predavatelj razdelil brezplačno vsem udeležencem Kosijev knjižice: „Stariši, podpirajte šolo!“

Iz Dan pri Sežani nam pišejo, da se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob 1.30 popol. javen kmečki shod v Sežani v prostorih gostilne pri „Zvezdi“. Dnevni red: olajšava šolskega obiska otrok radi paše. K obilni udeležbi uljudno vabi Sklicatelj.

Cvetke z gredic Payerjevega sistema. Iz Gorice dne 21. marca 1911. Včeraj ste navedli dve cvetki deželi škodljivega Payerjevega sistema, ki stremi le za tem, da okorišča z deželnimi sredstvi svoje italijanske Benjamine.

Evo vam tretjo in četrto cvetko! Vsled Payerjeve inicijative izplačuje dežela vsako leto — popolnoma nezakonito in brez vsake stvarne podlage — itak že dobro plačanim deželnim uradnikom remuneratione v znesku 12.000 K.

Župniku Italijanske narodnosti v Podturnu bo plačevala dežela samo za pogrebe v norišnici 800 K; očetom kapucinom pa, ki bodo opravljali dan na dan mašo in vse, kar bo sicer pri bolnikih potreba, le tisoč K. Bliza se dan, ko bo praznoval deželni glavar Pajer 50-letnico svojega službovanja pri deželni upravi.

Slovenci gotovo sploh nimamo povoda, da bi količkaj pri tem sodelovali, še manj pa z ozirom na nesramnost, ki jo je Pajer zagrešil proti nam s tem, da je na otvoritveni slavnosti norišnici čitalle dva slovenska stavka, med tem ko je celo uro govoril in se bahal v blaženi italijanščini. Vsled te Payerjeve brezskrbnosti nasproti njima pa bi se morala čutili žaljena tudi slovenska odbornika, kajti Pajer je moral vendar dobro vedeti že v naprej, da ju se svojim premišljenim postopanjem izpostavi strogi kritiki od strani slovenske javnosti. Da bi jima bil dal kakšno tozadevno zadoščenje — je težko verjetno, in zaradi tega upamo, da bosta v smislu ogorčene javnosti izvajala naravne posledice.

Vesti iz Istre.

Namestnik princ Hohenlohe kakor krstni boter. Ko je dne 26. m. m. parnik „Prinz Hohenlohe“ radi megle obstal več ur pri Brionskih otokih, je žena krčmarja Andreja Rismonda rodila na parniku zdravega, krepkega dečka. Gospod Rismondo je poprosil namestnika, naj bi držal h krstu otroka, ki je zagledal luč sveta na parniku, ki nosi njegovo ime. Namestnik je tej prošnji ustregel ter naročil voditelju okrajnega glavarstva v Puli, dvornemu svetniku grofu Attems, da ga zastopa pri krstu. Deček je dobil pri krstu ime Konrad.

Namestnik je dal otroku za botrinjo na znaten znesek glasečo hranilno knjižico.

Kontreadmiral Ripper je praznoval te dni 50-letnico svoje službe v vojni mornarici. Cesar pa ga je o tej priliki odlikoval z redom železne krone prve vrste.

Iz Beke. Naše pevsko društvo „Lilija“ je imelo svoj 11. redni občni zbor dne 26. m. m. Zborovanje je bilo jako živahno, kar priča o zanimanju za društvo. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednikom Josip Cergol, podpreds. Anton Valentič, tajnikom Ivan Cergol, blagajnikom Mih. Kozina, odborniki: Ivan Cergol, Andrej Cergol, Lovre Cergol. Sklenili smo, da priredimo veselico prvo poletno nedeljo. Prosimo torej sosedna bratska društva, naj uvažujejo to obvestilo in da označenega dne ne prirede svojih vesel. Z geslom: „v slogi je moč“, vabimo že sedaj bratska društva k udeležbi in na prijazno sodelovanje ter kličemo: na veselo snidenje!

Podružnica CM. v Mitjškem hribu. Iz sv. Barbare: Zora puca, bit će dana! V

Sadni soki Ceres in jedilna mast Ceres

so najslastnejša pijača in živila.

Popolnoma naravna.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPEOJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Naznanilo.

Prevzel sem na svoj račun

prodajalno izgotovljenih oblek

ex I. Farchi in krojačnico ex I. Farchi

v Trstu, ul. Giosue Carducci št. 32

vogal ul. Santorio Santorio

in častim se opozoriti to slavno občinstvo, da sem preskrbel prodajalno z bogato izbero vsakovrstnega blaga za obleke in izgotovljene obleke najmodernega kroja.

S tako na novo urejeno prodajalno in s krojačnico, katera bo odgovarjala vsem zahtevam, bom lahko postregel moje odjemalce hitro in točno, za kar jamči tudi moja večletna praksa kakor trgovec in krojač-rezač.

Cenjenemu občinstvu se toplo priporoča

Armando Levi.

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST

izvršuje pomladanske in

letne obleke

Cene zmerne. Delo solidno.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razcunjavanje kakoršnegasbodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

nedeljo, dne 12. t. m. smo imeli prvi občni zbor podružnice Ciril-Metodove družbe za Istro. Ob 3. uri popoldne so se rodoljubi in vaščani iz sosednjih vasi zbrali v čitalnici pevskega društva „Slov. dom“, kjer se je imelo vršiti zborovanje. Sobana se je napolnila do zadnjega kotička. Vaški župan Ivan Segar je pozdravil došle in je predlagal predsednikom Ivana Picigo. Ta je v jednatih besedah polagal na srce navzočim zborovalcem namen in pomen Družbe. Pozival je k požrtvovalnosti Družbi na korist. Pristopilo je 21 novih udov, ki so takoj vplačali 33 K. Poleg tega so že poprej vpisani člani podarili: Josip Korošec 3 krone, Ant. Korošec, Martin Pečar, Nazarij Santic, Ivan Skrjan, Ivan Korošec po 2 kroni. V odbor so bili izvoljeni: Ivan Markandel, trgovec, predsednikom; Anton Krkoč, učitelj, tajnikom; Martin Pečar, blagajnikom; Josip Cjač, Ivan Korda, Anton Kocijančič, namestniki; Ivan Skrjan, Ivan Korošec in Ivan Eler, nadzorniki.

Nadejamo se, da bo ta odbor marljivo deloval podružnici v prid, da preskrbi nabiralnike, ki se porazdele po vaseh na Miljskem hribu, da bo imelo ljudstvo prilike žrtvovati za podružnico — v namen, da se omogoči otvoritev še drugih družbin šol v naših krajih, ko se že slavni deželni odbor istrski nič ne briga za šolstvo v naših krajih. Uverjeni smo, da bomo koncem leta mogli pokazati na lepe prispevke, ki jih pošljemo ravnateljstvu družbe sv. Ciril in Met. za Istro.

Druge slovenske dežele

Čudna oporoka. Pred par dnevi je v Krškem ob Savi umrla gospa Josipina Hotschevarjeva, vdova po bivšem zakupniku užitinskega davka. Po svojem soprogu je podedovala premoženje, ki je znašalo milijone. A velik del tega premoženja je bila že za časa življenja razdelila v dobrodelne namene. Po smrti pa se je izvedelo, da je v oporoki zapustila samo 200.000 kron. Še bolj pa je vzbudilo senzacijo, da je gospa Hotschevarjeva, ki je teta držav. poslanca dr. Hočevarja, zapustila nemškemu „Schulvereinu“ 50.000 kron. Stvar pride še bržkone pred sodišče.

Književnost in umetnost

„Novi Akordi“, zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, ima v svoji 2. številki vsebino: 1. Dr. Gojmir Krek: „Po ljubih potih“ za klavir. 2. Josip Pavčič: „Pesem“ za en glas in klavir. 3. Dr. Anton Schwab: „Dekletce podaj mi roko“ za mešan zbor. 4. Dr. Gojmir Krek: „Šum vira in zefira“ za en glas in klavir. 5. Emil Adamič: „Vasovalec“ za četverospjev. 6. L. Zepić (Ormož): „Je pa davi“ za moški zbor. Glasbeno književna priloga. Priporočamo vsem ljubiteljem glasbe to našo edino glasbeno revijo.

Neznano delo Ivana Turgenjeva. — Doslej neznano delo ruskega pisatelja Turgenjeva, ki je v marsikaterem oziru zanimivo, je izšlo pred kratkim v Kazanu. To delo z naslovom „Nekaj besed o ruskem kmetu“, je Turgenjev spisal leta 1842. In sicer takoj po svojem povratku iz Nemčije. V njem slika pisatelj na zelo realističen način razmere, v katerih je tedaj živel ruski kmet. Obenem opominja rusko inteligenco na njeno dolžnost delati za svobodo tlačanov. Turgenjev je imel tedaj 24 let.

Kraški teran.

(Dalje.)

Mlečna kislina tvori (kakor je avtor sam ugotovil) skupno z ogljikovo kislino takorekoč karakteristični sestavni del teranskega vina. Obe ti kislini izhajata iz po mikroorganizmih razkrojene jabolčne kisline vina. O mlečni kislini bo še govora pozneje.

Množina glicerina je normalna, 5-50 g in 8-96 g, povprečno 6-75 g pri 1 l. Množina čreslovine in barvne tvarne je nizka. Ker do danes ni še zanesljive metode, ki bi omogočala ločenje teh dveh teles, se je morala navesti skupna vsota obeh, zelo podobnih si tvarin. Le-ta znaša povprečno 1-73 g pri 1 l.

Brezdvomno prevladuje v teranu barvna tvarina, dočim je čreslovine jako malo. To izvira iz načina pripravljanja terana. (Po večini 1/3 do 1/4 robkan in kratko vrenje na drozgu.) Po drugi strani tudi fiziološko učinkovanje vina kaže na majhno množino čreslovine. Teran namreč ne učinkuje prisliljujoče na prebavne dele telesa in na živce ukusa kakor druga črna vina, osobito južna.

Pepelnate (Rudninske) snovi se nahajajo v normalni množini, povprečno 1-799 pri 1 l.

Fosforjeva kislina se more označiti kakor normalna, morda celo visoka. Povprečno je znašala 0-176 g P₂O₅ v l.

Železnatih snovi ni posebno v visoki množini, če upoštevamo jako železnata tla, na katerih raste teran. Nahajajo se v množinah, kakor jih vsebujejo druga dobra črna vina. Splošno se je domnevalo, da je brezdvomno zdravju koristne dobre lastnosti terana pripisovati visoki množini njegovih železnatih snovi. Kemična preiskava pa ni mogla dobiti za to nikakega potrdila. Od preiskovanih vin je kazalo samo 37-5%, nad

0-010 g železnatih snovi pri 1 l. Povprečno so kazala vina 0-025 g želez. oksida pri 1 l, to je množina, ki je v črnih vinih normalna.

Po teh kemičnih preiskovanjih se razlikuje torej teran od drugih dobrih črnih edino po svoji visoki množini kisline.

Ta kislina pa je v okusu harmonična, kar je pripisovati posebnosti v teranu vsikdar nahajajoči se mili in prijetno-okusni kislini t. j. mlečni kislini.

Glede na to, da znaša ta mlečna kislina povprečno 38-5%, skupne neizhlapljive kisline terana (najmanj 24-8% in največ 51-2%), nasproti množini vinske kisline s povprečno 37-1% (najmanj 22-7% in največ 56-4%), — moramo označiti pred vsemi drugimi ravno mlečno kislino kakor karakterističen in tipičen del teranskega vina.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mestno tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plaša se takoj in s oddelku.

Delavnica čevljev Domenico Centrone priporoča svoje delavnice čevljev, katera se nahaja v Trstu, ulica della Guardia 27. Sprejema se naročila po meri in popravke. 441

Miado komptuaristinjo popolnoma : sposobno slovenščine in italijanščine v govoru in pisavi, išče za takojšnji vstop neka tržaška tvrdka. Ponudbe pod F. V. na Inzeratni oddelku Edinosti. 524

Dobro idoča trgovca z gostilno se da pod ugodni pogoji v najem. Reflektuje se na malo kav. Pogoji se zvedo pri Jožefu Pirjevec v Sežani h. št. 60. 522

Vrtnar išče stalno službo tudi za po zimi. Naslov pove Edinost. 521

Ključavničar izurjen išče mesto v tovarni ali pri mojstru. Vprašanja na: Ludovik Dasović, Podgora, Goriško, papirnica. 519

Josip Trampuš Trst, ulica Industrijska št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svoje pekarije. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga moka vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladčice in biškoti. 1928

Naš fotograf je Anton Jerklč, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

Trgovci, obrtniki, vmirovljenci! V Koprju je na prodaj nova hiša, trg a. Marino 736 čelo na jug, stranski fronti na ulici na vohod in zapad; svetloba, zrak od treh strani; lep vrt; v vseh sobah pipa za vodo. Večina kupnine se pusti na dolgu za več let. Naslov pove Edinost pod št. 408. 408

Vrtnarji, kmetje! V Rojanu (Judavce) prodam okoli 2200 sežnjev zemlje. Izvirek in kamnolom na mestu. Celo po K 3 — seženj; kosi po K 7 — seženj. Razgled na morje. Naslov pove Edinost pod 409. 409

Ceno meso, vsak dan sveže, 5 kg govejega mesa samo 4 krone franko po povzetju, strogo solidna postrežba, ker reflektujem na stalne odjemalce. Meso je tekmo 24 ur na vsakem kraju. Alter H. M. Kerincse, Ogrsko. 417

Dekle za gostilno se išče. Ul. delle scuole nuove gostilna Alla città di New-York št. 22. 482

Večletni samostojni trgovec, oženjen, slovenske in nemščine popolnoma zmožen išče službo kot poslovođa ali skladiščnik pri večji trgovini. Dopisi pod „Poštenost 478“ na inzer. odd. Edinosti. 478

Krompir Rožnik za seme se dobi po nizki ceni. Via Ferriera št. 31. Zvanuti & Sluga. 494

Naznanila od M. Skrebole iz Kontovela nisem dobil ob času, ker je sedaj moj naslov: Ivan Gri, Monte Fiascone št. 208, Kolonija pri Trstu. 506

Županstvo v Prvačini vabi svoje bivačice najmanj 10 let v Trstu, ki želijo brezplačno doseči domovinsko pravico tržaško, da se oglašijo vsako popoldne od 6.—7. ure pri A. Laneve, kazenskemu zagovorniku v Trstu, Ščala al Belvedere št. 4, I. 380

Kravo 6 let staro, veliko s teletom, 20 lepih belih, ameriških golobov, priprave za trgovino jestvin, stelaže, male in decimalne tehtnice z uteži, posode za olje, več steklenih omar za testenine in kolonijalno blago, banke itd., dalje veliko kletko 160x90x50 cm v narodnih barvah za ptice, mal voz na 4 kolese, razne stroje in orodja za mehanike, kovače, kleparje, kakor: veliki strojni svedri (toro, trappano), preše, strojne škarje, kovaški meh, nakliva itd., dalje motocikel skoro nov, eleganten, lahak, 1 1/2 HP s užiganjem na magnet in star bicikel — prodam po ugodnih cenah. Angelj Martelanc, Barkovlje, Kontoveljska cesta št. 791 ali pa Trst, ulica Carradori 15. 511

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je najfinjši in najzdravejši kavni pridelatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

TRATTORIA
„All' Antica Pompei“
 Trst, Piazza Carlo Goldoni 4
Priporoča se slavnomu običaju. — Toči se izvrstno vino: tovan, istrsko, furianško in belo. Šestofedro pivo. Domneva kuhinja s raznovrstnimi miznimi in gostimi jedili. — Za obilen obisk se tople priporoča.
FRANJO MARINŠEK.

Najboljše in najcenej. gorivo

Briquettes znam. „Klara“

Izključna zaloga SILVIO MALOSI

Trst, ulica Gelsi št. 3

TELEFON 18-89.

Cena: 4 stot. kilogram

s dostavljenjem franko.

Velika zaloga praznih buteljk

TRST, Via delle Ombrelle št. 5. — Telefon št. 21. Romano II.

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjce za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in 1 in pol litra. Domjane in stekla opletene. Prevezajo se določiljate na deželo. Kupuje razbito steklo vsake vrste.

Posojilnica in hranilnica na Opčelnah

registr. zadruga z neomejeno zavezo

vabi na

II. redni občni zbor

kateri se vrši

dne 9. aprila 1911 ob 1. uri popoldne v prostorih „Kons. društva“.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

NAČELSTVO.

V slučaju nezadostne udeležbe vrši se drugi občni zbor glasom § 35. zadrugihih pravil pol ure kasneje.

Kron 6200!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40-000 voz odloaga tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL - TRST

Piazza Goldoni 10 — 11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica del Baoli 16, vogal ulice Boschetto TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po zmerani ceni.

Vzdrževanje in vzdrževanje avtomobilov, — — Solidna postrežba.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2.

Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA. Za obilen obisk se najtopleje priporoča

FRANJO MARINŠEK.

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila. Gostilna je otvorenja vsako soboto in nedeljo do 1. ure popoldne.

Dominik Milanič

lastnik odlikovane pekarnice in sladčičarne v ulici della Guardia št. 24 je odprl

ново pekarno in sladčičarno v ul. Antonio Canova št. 7

(vogel ulice Pietà).

Prodaja se kruh I. vrste in higijenično, moderno izdelan po cenah brez konkurence. Posebnost: fine sladčice, torte in biškoti. Likerji iz l. tovarov, domačih in inozem. Sprejemajo se vsakovrstna peciva, kakor: torte, krokanti itd. Postrežba na dom.

Angelj Martelanc

Trst-Barkovlje

tovarnar :: izurjen strokovnjak

priporoča

svoje priznane izvrstne sardine v olju.

Sprejema naročila na sklep.

Novo pogrebno podjetje v Trstu

Corso št. 49 (vogal Piazza C. Goldoni) Telefon 1402

Popolnoma preskrbljeno z vso potrebno opravo za izvršitev

pogrebov vsakega razreda. Ima na izbero monomentalne

voze s steklom in električno razsvetljavo, črno-zlate

črno-srebrne, belo-zlate itd. Prevažajo mrliče na vse

dele sveta. — Umetna oprava za postavljanje mrt-

vaških SOP in ODROV. Prodaja razne krste, sveče,

vence iz umetni. svežih cvetlic, porcelane, perle, metala

VSE MRTVAŠKE PREDMETE. — Cene ugodne.